

Урок розвитку зв'язного мовлення у 8-му класі підготувала студентка 41-ої групи факультету філології та журналістики

Василиненко Олена Сергіївна

Напевно, час в історію летить,

Події є у ній і є моменти,

Сьогодні наша гідність нам велить

Розставити в своїм житті акценти

(Твір-роздум, 8-ий клас)

Мета: удосконалювати вміння учнів писати твір-роздум; подати відомості про трагічну сторінку нашого народу; розвивати вміння дітей правильно, чітко, послідовно висловлюватися, самостійно працювати з додатковою літературою, добирати й систематизувати матеріал для твору, реалізовувати власний задум; виховати любов і повагу до історії країн, ветеранів і учасників Великої Вітчизняної війни та почуття національної свідомості, гідності, відповідальності за рідну землю; розвивати уяву, логічне й образне мислення, усне мовлення, формувати культуру розумової праці; удосконалювати орфоепічні навички; збагачувати й уточнювати словниковий запас учнів.

Тип уроку: урок розвитку зв'язного мовлення.

Обладнання: вислови видатних людей про обов'язок перед Батьківщиною, малюнки дітей,

Хід уроку

I. Організаційний момент.

II. Слово вчителя (зачитування поезії)

Війна болить в душі моїй
Та спогадах моїх,
За наших бабусь і дідусів,
Що полягли без сил.

Вони боролись до кінця,
Не шкодуючи життя.
А що ось таке у людини буття...
Боролись вони за Україну,
За калинову долину,
І проливали за неї кров,
Віддавали останню любов.
А що їм залишалося робити?...
Як ті фашисти прокляті хотіли собі підкорити,
Вбити і розчавити, як тих комах.
Але злетів великий птах.
То та надія золота,
Яка відкрила ворота до перемоги.
Сьогодні ми святкуємо 65-років
Від тієї незабутньої Перемоги
І в кожного болить в душі,
Як линуть спогади оті страшні.

Цю поезію я написала в 13 років, після того, як мій дідусь, побувавши на війні, розповів ось ті жахливі сторінки свого життя. І хоч ця поезія не оригінальна, але головне те, що ті події мене, таку, як ви, за віком вразили. І хоч немає вже мого дідуся в живих, але цю розповідь я пам'ятатиму і згадуватиму кожного разу 9 травня. І сьогодні, окреслюючи перспективи майбутнього, ми повинні вдивлятися в минуле, черпати з нього той безцінний скарб, який не дасть загубити головне, розчинитися серед дрібних проблем. Я хочу, щоб кожен з вас поставив себе на місце тих хоробрих наших людей, які ціною свого життя захистили Батьківщину і щоб кожен з вас дав собі відповідь на питання: чи зміг би я?

Повідомлення теми й завдань уроку. Мотивація навчання.

Сьогодні кожен має подивитися за завісу часу і уявити себе тими юнаками чи дівчатами, які брали участь у подіях 1941-1945 рр. Кожен із вас висловить у творі-роздумі свої думки «Як би вчинив я: дорогою ціною, своїм життям боровся за рідну країну чи шукав би кращого і простішого для себе шляху».

III. Актуалізація опорних знань.

1. Бесіда.

- *Що таке твір?*

(Твір – це робота над висловлюванням особистої думки, яка спирається на необхідну кількість даних.)

- *Що необхідно знати, щоб правильно висловити власну думку?*

(Визначити стиль і тип мовлення, вміти послідовно висловлюватися відповідно до теми.)

- *Пригадайте, які стилі та типи мовлення вам відомі?*

Стилi мовлення

1. Розмовний
2. Художній
3. Публіцистичний
4. Науковий
5. Офіційно-діловий

Типи мовлення

1. Розповідь
2. Опис
3. Роздум

2. Загальні правила написання творів

Користуючись розданими перед уроком пам'ятками, учні повторюють загальні правила написання творів.

Пам'ятка

Правила написання творів

1. Зрозумій та розкрий тему, визнач її межі.
2. Підпорядкуй свій твір певній меті (головній думці).
3. Збери необхідний матеріал.
4. Систематизуй зібраний матеріал.
5. Побудуй твір у певній композиційній послідовності.
6. Правильно та чітко висловлюй свої думки.
7. виправляй, перероблюй, покращуй написане.

3. « Словник »

- Щоб правильно виконати завдання, треба чітко розуміти значення деяких термінів.

1) *Що таке роздум?*

(Роздум – це висловлювання про причини якостей, ознак, подій.)

2) *Із яких частин складається твір-роздум?*

(Теза – аргументи – висновки.)

3) *Які основні вимоги до твору-роздуму?*

(чітке формулювання тези, добір чітких і вичерпних аргументів на її підтвердження або спростування, логічність і послідовність викладу думок, точність висновків).

Ці терміни учні записують у зошити.

IV. Сприйняття й засвоєння учнями навчального матеріалу.

1. Вступне слово вчителя.

Нелегке наше сьогоднішнє не може заступити радості приходу весни, а разом з нею і Дня Перемоги. Цей день назавжди залишиться для нас затьмареним від гіркоти втрат і осяяний сонцем Перемоги. Його наближували, як могли, люди, котрим було дуже не легко в ті вогненні літа і яким найважче сьогодні. У довічному боргу наше покоління і перед тими ветеранами війни, кому пощастило пройти через горнило битв і дожити до світлого Дня Перемоги. Все менше залишається їх в життєвому строю. Даються взнаки і опалена війною молодість, сирі окопи і бліндажі, голод і холод, хвороби і рани. Їхні груди вкриті медалями, на скронях – сивина. Але вони пам'ятають ті страшні часи, хоч часто їм і не хочеться про них згадувати. Неможливо позбутися нав'язливої жахливої думки: а прийде ж день, коли піде з життя останній з цих літніх людей з орденами. Піде у вічність, понесе з собою живі спогади. ***Що ж залишиться після них, на вашу думку?*** (учні висловлюють думки, записують деякі тези).

2. Дібрати лексичний матеріал, який використаєте при написанні твору роздуму? (учні добирають свою лексику, яку б вони використали, а вчитель потім пропонує список таких слів, які вони мають використати).

Словничок

- Запорука інтелектуального зростання
- подвижники
- самовираження нації
- духовні надбання народу
- почуття національної гідності
- вівтар культури
- розвій української духовності
- свобода думки і слова
- підприємницька діяльність
- школи нового зразка
- еміграція
- права і свободи громадян
- суверенітет
- миролюбна політика
- багатонаціональна держава
- престиж держави
- політична карта світу
- зміцнення авторитету
- діаспора
- розв'язання політичних конфліктів
- державотворчі процеси
- збереження національної ідентичності, водночас власної індивідуальності
- ностальгія
- національне відродження
- вірність; гідність
- синівський обов'язок
- берег дитинства

– пояснити незрозумілі слова (за тлумачним словником виділити найбільш влучні вислови та слова, які можна використати при написанні твору-роздуму);

– скласти план до твору-роздуму.

Орієнтовний план.

I. Поняття «патріотизм» як вічність і нетлінність в історії нашого народу (спогади про своїх родичів).

II. Служіння народу – наш обов’язок.

III. Сьогодні наша гідність нам велить розставити у своїм житті акценти.

IV. Значення Великої Вітчизняної війни для сьогодення.

3. Творче завдання. Створіть асоціативний абзац за допомогою поданих слів:

патріотизм – почуття – священне – обов’язок;

почуття честі – кодекс людини;

Батьківщина – кожен із нас – гілочка – розвиватися, берегти.

Асоціативні абзаци

Батьківщина – це той клаптик землі, за який ми ладні віддати все, навіть життя. Адже тут ми робили свої перші кроки, пізнавали навколишній світ, людей, вчилися поваги та взаємодопомоги. Саме ці спогади зробили нас невід’ємною частинкою Вітчизни, її гілочкою, що росте та розвивається, приносячи плоди. І ми повинні берегти нашу Україну, нашу калинову Батьківщину, на гілках якої вічно співатимуть солов’ї.

Марія Письменна

Патріотизм – це почуття, яке розвивається і в утробі матері, це почуття, яке всмоктується з материнським молоком. Це почуття священне.

Патріотом потрібно бути в душі, на ділі, а не на словах. А ми, українці, живемо в Україні, тут жили наші предки і будуть жити наші діти, тому ми повинні любити і шанувати і свою країну, і свій народ, і свою мову та культуру, бо все це – наше.

Можливо, у нас не зовсім розвинута економіка, важке життя, високий рівень безробіття, але це – наша країна. І ми, молоде покоління, докладемо всіх зусиль, щоб гідно увійти в європейський простір передових держав, бо маємо на це насамперед моральне право.

Україна житиме доти, доки живуть люди, здатні боротися за її волю, за її щастя.

Ольга Оніщук

Основу культури кожного народу становить її мова. Не та – буденна, брутальна, зіпсована та несвідома, а чесна, ясна та зрозуміла кожному, та, що йде від серця, від душі, народжена лише найкращими думками. Але не тільки мова важлива для справжнього патріота, адже одні лише слова не є ознакою справді національно свідомого громадянина. Ніколи не можна забувати про звичаї народу, адже саме в народних звичаях та обрядах знаходить відображення культура нації.

Юлія Іванова

4. Пояснення цитат. Перед вами – цитати, які допоможуть вам при написанні твору. Виберіть найбільш оригінальну, на ваш розсуд, і поясніть зміст.

- Нація програє не тоді, коли багато її синів змагаються за лаври першості в служінні їй, – а тоді, коли з'являється покоління, котре ні на що не претендує, не претендує на власний погляд щодо долі нації, не претендує на окреме місце в житті.

Л. Лук'яненко

- Я для тебе горів, український народе!

В. Симоненко

- Ми є. Були. І будем ми. Й Вітчизна наша з нами.

У. Самчук

- Я щиро вірив: усе переживу і повернуся на Україну.

М. Куделя

5. Робота учнів над складанням твору-роздуму.

6. Заключне слово вчителя:

Перед трагічною хвилиною мовчання
словами говорити неможливо.

Оця хвилина більше нам розкаже,

Ніж тисячі, а чи мільйони слів.

Солдатів подвиг, про який сьогодні

Дізнались ми, не вимовить словами,

А тільки серцем можна це сказати,

Але воно, на жаль, не має мови,

Лиш має біль. І тому я прошу

Солдатів пам'ять вшанувати мовчанням.

6. Підсумок уроку.